

Виходить щоденно передполуднем

В СПРАВИ ОГОЛОШЕННЯ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Від першої хвилі нашої спільної вегетації під „опікунчиками“ кридами відродженої Польщі, залунали у нас поклики про тісне об'єднання двох відломків західної вітки одної нації, що волею Історичної долі догнй час існували в двох відмінних середовищах, в умовах життя двох окремих світів. На жаль, те злиття в одну цілість йшло дуже повільно і навіть опірно. На перепоні знищення „сокальського кордону“ стояли тав. незалежні від нас обставини. Загально відомо, що всі польські партії, від найправіших до найлівоїших, всіма способами намагалися перепинити уніфікацію українського народу під Польщею. Також польська адміністрація робила все можливе, щоб не допустити „галицької зарази“, щоб вдержати „сокальський кордон“. Однак порухи зовнішніх перепон існували, а подекуди й досі існують перепони й внутрішні. Правду кажучи, ми не були диспозовані до тісного об'єднання. Нас розділювали віки розлуки, децю відмінний світогляд, інша психіка. І тому поза декларашію про потребу об'єднання ми з великими труднощами вступали на шлях відносної реальної злуки.

інського Мистецтва
в української листинок.
р.) 8 зоп. для закордону 1 ам. долар.
цисно 3 зопоти.
отіую поштою, за надісланням 3 зоп.
во", Львів, Ринок ч. 10. 2-

ЛЯКЕРОВЕ ВЗУТТЯ

42.50

36.50

32.50

Дель-Жа

До набуття у всіх філіях.

можливістю для диктаторської партії до-
молити в собі фракційність. Це так, прий-
шлося до слова. Так само неможливістю
є гук затопленого дзвону 1876 року".

Так виглядає передувиділена ки-
нція акад. Грушевському від укра-
їнського комуніста, лєнінця найчист-
шої води.

В. М.

Пам'ятайте, що всякі збірки на
нагробник на могилі І. Франка
треба посилати до Центробанку
(Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на
щадничу книжечку ч. 7910.

ВІДУКИ ДНЯ.

Багато галасу знечевя.

Нераз мав я вже неприємності з пи-
сання малих фей-стонів. "Відгуки дня" ви-
кликують раз-у-раз відгуки обиджені, —
справедливо, чи несправедливо — все
одно.

Рідко коли маю намір когось уколоти,
а як і вколю, то так, що назіть кров не
виступить. Але переважно неприємності
стрічають мене не тоді, коли я зачіпаю
когось із розумом, а тоді, коли мені
ні в гаді було.

Вражіння з ярмарку, які я описав не-
давно — викликали цілу бурю і стягули
на мою необізнану голову цілу гро-
мовищу негодувань, проклятих і т. п.
заохот.

Але ніхто вже згадує не був такий
злий, як гарбарня шкіри "Хром". Вистав-
ляла свої експонати на ярмарку, а біля
них проходили, хотів з прихильності про
них згадати і написав: "Виробам "Хрому"
я не приглядався, бо здирання шкіри не
моє спеціальність".

Складач пропустив слово "шкіри" і ви-
шло тільки "здирання".

була заступлена дуже медолітним дзво-
ном, а фірма Бридинського з
Львова рисунками дзвонів. Фірма Фар-
боль з Станиславова показала нам
фарби і хемікалії.

Ткацький промисел репрезентувала ан-
ційна спілка "Подоліно" зі Львова і
ткацькі курси "Рідної Школи" в
Борщеві. Торговля леном та конопля-
ми і їх переробка — це відносна парня
для нашої торгівлі і промислу. Ми не си-
лі змислити всіх виставців і не наша це
ціль. Ми лише хотіли сказати, з яких рі-
шних областей були заступлені вироби на
П. Український Ярмарку у Станиславові.

Майбутні українські ярмарки повинні
стати дієвим образом нашого економіч-
ного стану й наших господарських потреб.

З. П.

Замкнення Ярмарку відбулося в четвер,
год. 8, вечером. Іх. Дякіл, замикаючи
його офіційно, вказав на поважні обо-
роти й транзакції фірм, заступлених у
Станиславові, що є найкращим його успі-
хом і доказом певної потреби україн-
ських ярмарків. Після відйання над. гим-
назії публіка розійшлася додому, а задово-
лені виставці стали збиратися до вилзду. Че-
рез Ярмарок перейшло понад 8000 осіб,
а тому поважне число чужинців. Таким
чином Ярмарок не тільки себе оправдав,
але й виявив значні досягнення україн-
ської фірми у різних ділянках. Найближ-
чий Український Ярмарок під Польською
буде вже певно повним показником на-
шого економічного й культурного доріску
по цим боці прирав.

По широкому світі.

Домагання опозиції в СРСР.
Опозиція домагається консоліда-
ції рад. держави і звернення пиль-
нішої уваги на питання соці. життя
затвердження приватної власності
селянства на землю, яку воно
працює, введення законодав-
ств, яке гарантувало би, що не мо-
вий буде поворот буржуаліза-
ція в СРСР, анкетування ад.

Ані в думці мені було робити неспок-
рекну українській гарбарні, чи шкодити
управителю П. Згадуючи деякі експонати
та фірми, згадав я і "Хром", не про чува-
ючи їх.

Але, видно, фірма "Хром" хромас не
загадував українську мову: не зміє чи-
тати. Мова тут не про малі чи великі
букви, не про кирилицю чи латинку, але
про зміст і тенденцію.

Мені особисто дуже приємно, що люди
з такою уважністю ставляться до мо-
їх фейлстонів, але з другої сторони бо-
лять мене, що... Європа так далеко не
заходить.

Малою прикря і болісною досвідом, а по-
ришав змістити місце фейлстонів і спосіб
їх писання. Не знаю, чи редакція на те
погодиться, але я порішив:

1) Перенести "Відгуки Дня" під рубри-
ку посмертних згадок.

2) Писати тільки поважно, даючи при
кожній реченні: "Слово чести — правда",
або "Слово чести — неправда".

"Бігме" не буду писати, бо прикинуся,
що коли говорю "бігме", то воно лево-
че правда, але коли "Слово чести", то
воно — бігме — правда.

(галюкція "Вісн."

смерті лише на основі судових
присудів, усталення тісних взаємин
зі закорд. комуністами, передовсім
німецькими й англійськими.

Америка за опорожненням по-
доси Райну. Брити Юнайтед Прес-
подає з Вашингтону, що американ-
ський уряд рішив не робити пере-
пону емісії німецьких залізничних об-
лігацій. В тих умовах не повинно б
ніщо стояти на перешкоді практич-
ному переведенню опорожнення по-
доси Райну. Однак передтим хоче
вашингтонське правительство дове-
сти до того, щоб Франція ратифі-
кувала договір у справі довгів.

Б. цисарева Зита в Тоскані?
Італійські газети довідуються, що
б. цисарева Зита переїздить на по-
селення до Тоскани, де житиме в
замку Піаноре. Її брати, князі Сикст,
Рене і Франц Кавер з Бурбонів
Парма перебувають уже в Піаноре.

НОВИНКИ.

— Під увагу інвалідів! Раз-у-раз
зголошуються до нас інваліди б. застп-
ської армії та просять, щоб дозволити
їм добути державну інвалідську пен-
ту. Подозмо інтересованим ще раз до ві-
дома: 1) Інваліди, що не зареєструвалися в
ПКУ до дня 30. квітня 1922 р., на основі
польського закону про інвалідів, потрапили
інвалідської права на забезпечення держа-
вною рентою. Її органи влади принципово
відкидають жодн. зголошення інвалідів. 2)
Інваліди, які зголошилися по привисним
ренті, але яких військово призначено було
реєстрацію важкою й інвалідизовано ренту,
а потім примусово виплату, — можуть на
основі розпорядження міністерства вій-
ськових справ Дел. VIII. Сант. Ч. 818/25 Т.
і III. Сан. Іх. робити заходи в цім по-
новного одержання ренти й мають право
її одержати. Не знючи обов'язкових при-
писів і помилувавши інваліди часто на-

П. Український Ярмарок у Станиславові.

Огляд експонатів.

Другий Український Ярмарок у Стани-
славові скінчився повним успіхом. Виставці,
які брали в ній участь, повні вдоволення,
бо не лише мали нагоду дати пізнати
нашій ширшій публіці, але також поро-
били торговельні транзакції і збрали по-
важні замовлення на свої товари. Виставці
одногласно признають, що такого ко-
рисного успіху під торговельним оглядом
не сподівалися.

Як ми вже писали, в цьогорічній Ярмар-
ку з причин його пізнього проголошення
могла взяти участь лише частина нашого
промислу, торгівлі та рільництва.

Фабрика мила "Мідрю" в Станисла-
вові дала рівнож дуже гарний товар і за-
саує - а повну піддержку нашого грома-
дянства.

М. Стефанівський, загально зна-
на у нас шлюсарська робітня, виставила
артистичний хрест на церкву. З огляду на
недостатку часу не могла ця робітня ви-
ставити своїх машин до роблення дах-
вок, ваг і ин.

Сіонська фабрика Сіменова
в Станиславові виставила меблі найсоліднішого викінчення й арти-
стичного смаку.

Фабрика пасти "ЕЛЕГАНТ"
О. Левинської і С-ки у Львові, яка
серед своєї браки вибила своїми това-
рами на перше місце, перекоує всіх, що
нам справді вже треба забути про чужі
вироби.

Фабрика мила "Мідрю" в Станисла-
вові дала рівнож дуже гарний товар і за-
саує - а повну піддержку нашого грома-
дянства.

М. Стефанівський, загально зна-
на у нас шлюсарська робітня, виставила
артистичний хрест на церкву. З огляду на
недостатку часу не могла ця робітня ви-
ставити своїх машин до роблення дах-
вок, ваг і ин.

Сіонська фабрика Сіменова
в Станиславові виставила меблі найсоліднішого викінчення й арти-
стичного смаку.

Дві робітні жіночих одягів і арти-
стичних вишивок та "батьків" стояли біля
себе: "Груд" зі Львова і "Романа"
зі Станиславова; обі звертали на себе
увагу, особливо серед жіноцтва.

Бляхарська робітня і склад
посуди С. Сигуровича в Станисла-
вові, першого ініціатора Українського
Ярмарку в Станиславові — мала на виставі
під кожним оглядом добрий товар.

Нова фабрика шкіри "Хром" у Львові
викликала теж загальне зацікавлення
своїми шкірами на кожухи. — Те саме
можна сказати про фабрику чорнила
"Жар", що має товар рівний всім чужим
виробам.

Фабрика діточих забавок Ан-
тоневича дала дуже помислові дере-
вяні виробы-забавки.

"Пасічникство" зі Львова достави-
ло всі потрібні прилади для наших пасіч-
ників.

Т-во "Топас" зі Львова, що має за-
ступництво заграничних фірм, виставило
цікаві експонати (електричні лампки і ба-
терії, радіо, подорожні прилади, мініа-
турні грамофони і т. д.). Товариство кла-
де перші кроки для нашого зв'язку зі сві-
том. Те, чого ми самі не продукуємо, по-
винно йти до нас тільки через наші фірми.

Наш килимарський промисел заступало
"Гуцульське Мистецтво" з Ко-
сова. Його кюск (шля кімната) був по-
стійно переповнений відвідувачами, що по-
стигли високою артистичними й гу-
цульськими вишивками. Килим О. Кульчи-
цької з Черемисиля з мистецьким
виконанням образу Матері Божої був
предметом загального подиву.

Змож виданннх книжок на перше
місце вибивалася "Червона Кали-
на". Біля її кюску, прикрашеного портре-
том полк. Вітовського, було галито. "Чер-
вона Калина" зробила поважні торговель-
ні обороти. Менші книжкові обороти
мали кюски "Провіти", Книгарні
Шевченка зі Львова і Народний
Базар та "Бистрий" зі Стани-
славова. "Новий Час" і "Нова
Хата" заступали наші часописи на Яр-
марку.

"Церковна Штук" зі Стани-
славова дала добрі експонати фелонів
і інших церковних річей.
Фірма Фельчинський з Калуша

Фірма Фельчинський з Калуша

Перші проломилі „сокальський кордон“ комуністи. За ними пішли селяні союзники і народолюбці. Правда, й національні політичні угруповання, як УНДО й радикали втілюючи об'єднання зі співзвучними елементами на Волині, Холмщині, Підляшші й Полісі. Однак — не слід скривати дійсності — це об'єднання національних елементів досить поверховне й анемічне. Не має воно характеру масовості, як у комуністів чи тепер селян-союзників і народолюбців. Українські національні партії не пустили глибших коріння на північно-українських землях, а тому й не диво, що поруч українських соціалістичних угруповань, які мають менше або більше інтер-національний характер, між українським громадянством тих земель гуляють всякі польські політичні угруповання, розсіваючи бацили деморалізації.

Однак ідея об'єднання, хоч і труднощами і поволі, але всетаки прокладає собі шлях у ширших колах українського громадянства. Недавно відбутий в Рівному освітньо-культурний з'їзд виявив, що ми вже „ближимося до кульмінаційної точки наших об'єднаних спроб, що з ділянки сіль і покликів переходимо на ділянку діл. Українська інтелігенція й селянство північно-західних українських земель на тому з'їзді рішучо стали на шлях тісного об'єднання з Галичиною, признаючи „Просвіту“ й УПТ. „Рідна Школа“ спільними установами всього українського народу під Польшею. Тим самим українське громадянство тих земель признало, що осередком життя західної вітки українського народу є Львів, як центром усієї нації є Київ.

Отже формально наступила уніфікація наших змагань на культурно-освітньому полі. Тепер черга на повне переведення такої уніфікації в політичній ділянці. Українська культурницька інтелігенція і освіджене нею селянство, що досі здебільшого остеронь держалися від політичного життя, що мовчки приглядалися герям всяких демагогічних партій і партіток, повинні вийти з дотеперішньої резерви і довести до політичної уніфікації з Галичиною. Країна пора скінчити з „безпартійністю“, яка є запереченням активності. Країна пора, щоби український національний, демократично-поступовий елемент вступив на шлях соціально-політичної кристалізації. Масмо надію, що крок „Сел. Союзу“ буде добрим, додатним прикладом в цьому напрямку.

Зворотна точка.

Перед вступленням Німців до чехословацького уряду.

Поголоси про задушення фашистський переворот у Чехословаччині не здійснилися. Недавній нервовий настрій між чехословацькими політиками й широкими кругами населення, що бере таку живу участь в політичному житті держави, уступив і на його місце прийшло зрівноваження і спокійна праця. Ведеться тільки жива дискусія в пресі всіх напрямків, у якій забирають голос головні визначні політики, письменники, артисти, словом — діячі з іменем у чеському народі. Всі вони майже без винятку визнають до спокою й видержання біля особи найпопулярнішої людини в країні — президента Масарика. Подібне становище заняли й різні корпорації: письменників, артистів, плястиків, легіонерів, соколів.

У політичному житті Чехословаччини прийшла на чергу діяння справа переважного значіння, а саме справа співзвучності Німців у правління держави. Ця справа має свою історію, бож одвічні чехословацькі політики працювали здавна в напрямі притягання Німців до державного співробітництва. Особливо през. Масарик був тим, що енергійно посприяв чесько-німецькому наближенню, баючи в тому запоруку тривкості й сили

свої улюбленої дитини — молоді чехословацької республіки.

Разом з тим увага чехословацької прилюдної опії занята сильною справою будучого коаліційного уряду, що має складатися з представників несоціалістичних партій і фахівців-урядовців з обох таборів: чехословацького й німецького. Як відомо, до недавня була в Чехословаччині при владі коаліція п'ятих, пініше шістьох чеських політичних партій з нац. соціалістами й соц. демократами включно. Колиж на денний порядок законодавчих тіл прийшла справа аграрних мит, між поодинокими правительственими партіями виринули такі різні думки і погляди на цю переважно з господарського боку справу, що даліше існування коаліції було неможливе. При голосуванні над цією справою чеська коаліція розбілася, бо німецькі аграрні послі голосували разом з чеськими селянськими партіями — проти більшої єдиних соціалістів і комуністів усіх народів Чехословаччини.

Після цього знаменного голосування прийшло до димісії коаліційного уряду і в березні ц. р. прийшов до влади тимчасовий уряд фахівців під проводом прем. Черного. Однак в політичних колах ще довго панувало переконання, що скорше чи пізніше прийде знов до тісного порозуміння між чеськими партіями і тим самим до утворення коаліційного чеського уряду разом з соціалістами — на подоби всіх дотеперішніх. Тому уряд Черного уважав загально переходовим.

Минуло пів року з того часу. Весь той час велися між чеськими політичними групами переговори з метою створити нову урядову коаліцію, однак без найменшого успіху. Що більше! За той час прийшло до ще більшого наближення на господарській основі між чеськими й німецькими аграрними партіями з одного, і чеськими й німецькими соціалдемократами з другого боку. Відмова чеських соціалістів співпрацювати з „міщанським“ табором тільки посприяла цьому наближенню. Булому прем'єрові Швєглі, представникові чеських аграріїв, не лишалося отже нічого іншого, як старатися притягнути до правительственої коаліції Німців і Словаків. З вісток чеської й німецької преси Чехословаччини виходить, що місія Швєглі повелася і в новому чехословацькому уряді, що має утворитися в найближчих днях, засядуть уперше і представники німецьких аграрних партій.

Щкаво, як оцінюють німецькі активістичні партії Чехословаччини (в противенстві до пасивістів, що ставляться негативно до участі в кермі державою, як і до самої держави) свою майбутню роллю в уряді, і чого надіються від тої участі для свого народу. Про це читаємо в органі німецьких християнських суспільників „Дайтше Прессе“: „Нема сумніву, що історія суцільних Німців у Чехословаччині наблизилася в цих днях до зворотної точки: нім. христ. суспільна народна партія, союз селян, нім. партія ремісників і промисловців і мадярська національна партія можуть створити зі своїми 37 парламентарними представниками більшість. Це для них тепер обов'язок послідовної політики. Уважамо певною річю німецько-чеську парламентарну більшість. Тому перед кожним Німцем актуальне питання: Вступати до правительства, чи ні? Наша відповідь: Вступати! Участь німецьких партій у правительстві означає видний успіх активістичної політики. Коли якась партія є тільки в більшості, а не є також в уряді, що до того є парламентарним, вона несе таку саму відповідальність, як ті, що засідають в уряді, а зате не має тої самої мірки і тих самих можливостей діляння в кожній області. Справу можна розбирати й нагинати в ту чи іншу сторону, можна мати й різні сумніви, однак кінце-кінців муситься завжди прийти до висно-

ку: з нашого приступлення до більшості виходить послідовно і самозрозуміло одно, а саме наша участь також у правлінні державою“. Подібно ставить справу також орган найсильнішої активістичної німецької партії, а саме союзу селян, що, заявляючись за вступленням Німців до правительства, обіцяє собі не хвилеві, дрібні користи, а самозрозумілу в нових обставинах зміну системи держави у відношенні до німецького елемента в Чехословаччині.

Приступлення Німців до активного співробітництва з чеською державою є не тільки знаменною подією в цілому політичному житті Чехословаччини, але справді зворотною точкою в житті й діяльності 3 і пів мільйонного німецького населення і його представників у чехословацькій республіці.

„Найбільший апостол України“.

Ювілейна китиця акад. Грушевського.

В журналі „Україна“ помістив акад. М. Грушевський обширну статтю, в якій згадав на поганій пам'яті російський закон з 1876 р., що забороняв українське друковане слово і тим самим штучно загальмував природний процес розвитку української культури. Обговорюючи наслідки того драконського указу, та аналізуючи погляди тодішнього навіть ліберального відлому російського громадянства на українську культуру, акад. Грушевський написав, що ліберали згідні були

„терпіти і навіть культивувати в інтересах рівнодержності і багатства російської культури українську культуру як провінціалізм. Але майже нікому, або таки й нікому поза свідомою українською інтелігенцією не здавалось можливим, тим менше бажаним, щоби українська культура, слово, творчість стали рівнодержними з великоруськими“.

Далі пише акад. Грушевський про теперішні відносини і твердить, що й тепер багато реанітелів російської культури і російської державності не сприяють українській культурі, та дивляться кривим оком на її розвиток.

„Розуміється — пише акад. Груш. — мало хто говорить про відновлення колишніх заборон, про перетворення революцією 20 літ тому обмеження українського слова — про затоплений давні 1876 р. і за старих царських часів не було добрим тоном підтримувати, як оправдувати ці обмеження. Але закріпити на вічні часи те підірване становище, на яке звели українську культуру царські заборони... Забезпечити за великоруською культурою абсолютну гегемонію. Дати великоруській мові, літературі, історії і т. д. під різними аспектами роллю обов'язкових і пануючих предметів у шкільному навчанні. Зіставити місцеві культури „при домашнім ужитку“, а за великоруською культурою — значіння „окна до Європи“... Одночасно використати всі матеріальні лишки провінції на розвій всеосвітніх, себто великоруських установ. Іх розростом і одночасним обмеженням культурних установ провінціальних звернути всю культурну творчість, поскільки вона підіймається над рівнем масового мінімуму, в течію великоруської культури. Се, як бачимо є ще й тепер цілком конкретним завданням адептів великоруської великодержавності, чи імперіалізму, — їх же імя леґіон...“

На ту статтю появилася в харківському „Комуністі“ (з 26. вересня) відповідь Анд. Річицького. Правовірний український комуніст і лєнінець — аж зі скріпи вискакує — так боронить передвоєнних російських лібералів. А до них належав тоді і Ленін. Вся вага й сила аргументації Річицького заключається в твердженні, що Ленін і більшовики все дивилися інакше на ту справу та підтримували українську культуру. Зокремаж Ленін зробив на тому полі так багато, що

„само існування Леніна і його боротьби знімають з російського народу пляму князів і гнобительства інших народів, насамперед українського, бо історично Ленін примиряє (підкр. наше — Ред.) український народ з російським“.

Верхом розумування Річицького є такий знаменний висказ:

„в числі великих апостолів нової України Шевченка, Драгоманова, Франка — їх же пам'ять ми зберігаємо, — ми совершаем пам'ять найбільшого апостола нової України, нового людства — Леніна (підкрес. наше — Ред.)“.

Ресторан і окошімська пивоварня ЯКОВА БЕХТЛЬОФА давніше НАНСАРКА ЛЬВІВ, РИНОК 17.

Ново відкрита під новою управою НАРА ВІДАНЦІ І ХРИСТІАНА ВІКІЗІН поручає свою добірку і дешеву кухню, — першорядний буфет. — Обід з 3 накрить по 1-20 зол. на сметанковім маслі.

Напитки і трунки найліпшої якості по найдешевших цінах. Нова Управа просить Шановну Публіку о численні відвіздки.

„Адже нікто лишип — пише А. Річ. — як Ленін, заплянував як повороженця „садомого“ інтелігента українського Мих. Могиланського за його „діла шарування“ (вислів Леніна) українських націонал-соціалістів за „сепаратизм“! Тут хотілось би пригадати А. Річицькому цікаву еволюцію поглядів Леніна на українську справу. Далеко перед великою революцією і ще в 1917 р. за часів Керенського пропагував Ленін і горючо боронив прав України на відокремлення від Росії, але коли влада наїшла на його руки, і коли він почав на спілку з такими Українцями як А. Річицький (певний і вірний наслідник Могиланського) криваво „самоозначувати“ Україну, то усунувся в слухності своїх попередніх поглядів і на VIII. з'їзді Р. К. П. 19. березня 1919 р. дозволив собі на таку регабілітацію перед червоними адептами російського імперіалізму:

„Україна отделена была от России исключительно условиями и национальным движением не пустило там корни глубоко. Насколько оно проявилось, неминуемо вышло его. Это факт, но факт исключительно пассивный. Там даже с языком так далеко обстоит, что неизвестно: является ли украинский язык или нет?“

Очевидно, що по якимсь часі Ленін знов змінив свій погляд на ту справу, але до зміни його не причинилися такі як Річицький, але жива, кривава дійсність на Україні. Бо Річицький нині каже:

„Нам потрібний розвиток не української культури, а такий розвиток, що веде до соціалізму. Нам не потрібна національна культура взагалі; реакційність того гасла не раз викривав Ленін“. (Стаття в „Комуністі“ з 16. вересня 1926 р.)

Ось бачите, як послугується Леніном: то він оборонець українського сепаратизму, то противник національної культури взагалі. Можна доказувати при допомозі Леніна, що біле є чорним і зараже навапи.

Та вертаймо до дальших розумувань А. Річ. на тему статті акад. Грушевського. Річицький ніяк не погоджується з дальшими виводами проф. Грушевського і намагається їх ослабити цитатами з тез КП(б)У про українізацію, які, до речі кажучи, такі гучні, як уся наука Леніна.

З цієї статті акад. Грушевського визнає Річицький тільки пересторогу акад. Грушевського в тому, що

„всі такі потяги в бік великоруської державності стихійно мусять викликати обострення українського націоналізму, яке не потрібне утруднятиме всякий раз соціалістичне будівництво України“.

Признавши в цьому рашію проф. Грушевському, Річицький зараже пише:

„На прикладі Грушевського ми бачимо, як підозріння й недовіра викликають об'єктивно русотязні вихідки з партійських критик у людей, що, як це видно з цієї статті Грушевського, можуть працювати з нами в царині соціалістично-культурного будівництва. Власне кажучи, цю статтю, попри всю її тактовність, попри всю лояльність і близькість зусильств до позицій до позицій партії, Грушевський зробив тонко розраховану і глибоко принципову спробу оформити й опанувати „обострення українського націоналізму“, скрутавши його проти „Москви“ і протиставивши їй „керовані Радянської України“ (Підкреслені наші. — Ред.)

З цьогож виступу ще раз можна бачити, як ідеологічна боротьба проти диктатури пролетаріату може починатися майже на всіх ділянках компартії, або на всіх ділянках близьких до неї, боротьба шляхом впливу на політику через партійні круги, до яких також може доходити це обострення українського націоналізму, а як цим іншим, що паз ставить на перекі